

Prístup LEADER/CLLD

Kľúčové znaky prístupu

- integrované stratégie rozvoja
- Participácia neziskového, ziskového a verejného sektora
- prístup zdola nahor
- zavádzanie inovácií
- integrácia
- prepojenie medzisektorových akcií
- partnerstvo
- vytváranie sietí
- spolupráca

MAS 2007 - 2013

Zdroj: ENRD

Základné nedostatky obdobia 2007 - 2013

- Minimálne pokrytie územia
- Minimálna podpora súkromného sektora
- Minimálna tvorba pracovných miest
- Malé možnosti čerpania
- Minimálny dôraz kladený na inovácie
- Vysoká podpora verejného sektora - obcí
- Nemožnosť čerpania opatrení mimo osi 3

MAS na Slovensku v období 2014 - 2020

- Cca 126 MAS
- Výrazné zvýšenie pokrytia územia
- Povinná multifundová stratégia
- PRV – min 5% na MAS – došlo k strate na objeme financií presunom z II. Piliera do I. piliera
- IROP – 100 miliónov Eur v rámci PO 5 – uplatnenie CLLD prístupu

Ako správne nastaviť LEADER/CLLD projekty?

- LEADER nie je ďalší dotačný program
- Základom k implementácii projektov sú výstupy SWOT analýzy a nastavenie implementačného rámca
- Dôležité je celé územie MAS – projekty, ktoré majú reálny dopad na dané územie
- Zapájanie komunity v najvyššej možnej miere

Efektívny výber projektov

- Je tento projekt prospešný pre naše územie?
- Zohľadňuje tento projekt potreby a zlepšenia pre celé územie alebo väčšiu časť územia?
- Prispieva tento projekt k hlavným cieľom stratégie? Napr: prispieva k podpore cestovného ruchu? K zvyšovaniu kvality služieb územia?

Základné chyby v prístupe LEADER

1. BEZ partnerstva a komunity
2. BEZ informácií a vzdelávania
3. BEZ uskutočniteľnosti a udržateľnosti
4. BEZ strategického naplánovania a cieľov
5. Projekt zohľadňuje potreby jednej obce alebo jedného žiadateľa bez viditeľného prínosu pre územie ako také Napr:
vybudovanie chodníka v IBV
Gentlmenské“ dohody medzi žiadateľmi, kedy každý čerpá niečo, napriek tomu, že jeho projekt nie je dostatočne významný pre dané územie – čiastkové investície

Dôležité kritériá na výber projektov

- Podpora zamestnanosti
- Dôraz na územný dopad
- Inovatívnosť projektov

Príklady dobrej praxe – Podnikateľský projekt v cestovnom ruchu

- MAS Malohont –
 - HAJANA –
- Prestavba časti
rodinného domu
na ubytovanie v
súkromí do 10 lôžok
Dotácia: 33 500 Eur

Zdroj: MAS Malohont

Projekty spolupráce

Vyhotovenie
figurín
v životnej veľkosti
osobností
oboch
Území, vrátane
propagačných materiálov
a cestovných balíčkov

48 000 Eur

Obchod spolupráce v Ballstadt

- Nemecko
- Dotácia EPFRV: 19 000 Eur
- Projekt: Projekt zrekonštruoval budovu v malej obci v Nemecku (700 obyv.), kde rekonštrukciou vznikla kaviareň, obchod a miesto na stretávanie sa komunity. Obchod dnes navštevuje denne od 70 – 110 zakázníkov. Je plne samoudržateľný a zamestnáva 3 ľudí na plný úväzok. Konajú sa v ňom všetky významné podujatia v obci, stretávajú sa v ňom obyvatelia a naštartoval malý komunitný život.

Ako integrovať

- Švédsko
- Dotácia EPFRV: 27 000 Eur
- Projekt: Švédske dedinky od roku 2014 podporovali vytvorenie malého trhoviska, kde sa ponúkali výlučne tradičné výrobky a produkty. Predmetom projektu bolo intenzívne školenie 15 migrantov s týmito producentmi, zaúčanie, ukážky práce, školenia – výstupom bolo zazmluvnenie do pracovného pomeru až 8 migrantov
- Pridanou hodnotou projektu sa stala aj „kuchárka“ s receptami krajín, odkiaľ migranti originálne pochádzali

Podpora lokálnych producentov

- Estónsko
- Dotácia EPFRV: 15 000 Eur
- Cieľ: Domáci producent kvalitných octov a sirupov rozdával svoje produkty svojej rodiny. Vďaka dotácii rozšíril svoju výrobu, vytvoril si zmluvu o spolupráci s viacerými väčšími odberateľmi, investoval do marketingu a vytvoril príležitosť pre ďalšie pracovné miesta
- Jeho produkcia vzrástla z 35 litrov na 65 000 litrov, vyhral viaceré národné ocenenia za vysokú kvalitu svojich produktov a dnes sú jeho výrobky značkou pôsobiacou na trhu

Výzvy LEADER/CLLD 2014 - 2020

- Naštartovať implementáciu a úspešne ju ukončiť s minimálnymi korekciami
- Získať prípadnú dodatočnú alokáciu
- Vzdelávať a informovať MAS, nastaviť korektnú komunikáciu medzi MAS a riadiacimi orgánmi
- Zabezpečiť naplnenie monitorovacích ukazovateľov a tvorbu pracovných miest
- Práca s podnikateľmi
- Udržateľnosť MAS

Udržateľnosť MAS

- Mnohé MAS sa boria s problémom nevykrytia finančných prostriedkov na prechodné alebo ukončené obdobie
- Čo nechceme: „skončia sa dotácie, skončia aj MAS“

Možnosti udržateľnosti MAS

1. Ostatné dotačné schémy, kde je MAS oprávneným žiadateľom – občianske združenie

Operačný program	Opatrenie
PRV	- 8.5. Podpora na investície do zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných Ekosystémov - 19.3 Projekty spolupráce LEADER
OP IROP	- ŠC 3.1. – kreatívny priemysel - ŠC 4.3.1. - Budovanie prvkov zelenej infraštruktúry
Programy cezhraničnej spolupráce	Všetky opatrenia

Operačný program	Opatrenie
OP Ľudské zdroje	- IP 2.1 Trvalo udržateľná integrácia mladých ľudí - IP 3.1 Prístup uchádzačov o zamestnanie a neaktívnych osôb k zamestnaniu vrátane dlhodobu nezamestnaných - IP 3.2 Rovnosť medzi mužmi a ženami vo všetkých oblastiach - IP 4.1 Aktívne začlenenie, a to aj s cieľom podporovať rovnaké príležitosti a aktívnu účasť a zlepšenie zamestnateľnosti - IP 4.2. Zlepšenie prístupu k cenovo prístupným, trvalo udržateľným a kvalitným službám vrátane zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb všeobecného záujmu
Dunajský nadnárodný program 2014 – 2020	
Interreg Europe	
URBACT	
Stredná Európa 2014 - 2020	

2. Členské príspevky – ich výška je rôzna

Okrem zabezpečenia dodatočných zdrojov cez členské príspevky na zamestnancov, neoprávnené výdavky a pod. je výborným príkladom dobrej praxe

Vlastná grantová schéma

3. 2% z daní

4. Vypracovanie strategických dokumentov v území, napr. PHSR

5. Poradenská činnosť

6. Malé granty – Nadácia Pontis, Orange a pod.

7. Vytvorenie samoudržateľného projektu

- napr. vytvorenie turisticko – informačnej kancelárie s poskytovaním cestovných balíčkov a ďalších aktivít, kde sa dotácia poskytuje na naštartovanie procesov a udržateľnosť zabezpečujú už zabehnutí zamestnanci
- Projekt na vybudovanie miesta na regionálne výroby a tradície

Odporúčania pre MAS

- a) Úzka spolupráca v území
- b) Výmena a zdieľanie skúseností medzi partnermi
- c) Intenzívna komunikácia s riadiacim orgánom
- d) Participácia na informačných, vzdelávacích a propagačných podujatiach
- e) Orientácia v základných metodikách a legislatíve
- f) Cestovanie tuzemské a do zahraničia za účelom sieťovania a získavania príkladov dobrej praxe
- g) Propagácia do územia aj navonok
- h) Sieťovanie

Ďakujem za pozornosť